

**TEHNIČKA KULTURA U NASTAVNIM
PROGRAMIMA OSNOVNIH ŠKOLA
SLOVENIJE, HRVATSKE, SRBIJE i BIH**

AKTIV TEHNIČKE KULTURE KANTONA SAREJEVO
Sarajevo, maj 2016. godine

Rezime:

U školskim programima osnovnih škola Slovenije, Hrvatske, Srbije i BiH kod obaveznih predmeta sa tehničkim sadržajima malo je sličnosti a dosta razlika. Ako se izuzme opis predmeta, onda se može konstatovati da se oni manje ili više razlikuju u svim bitnim segmentima.

Za očekivati je da će se te razlike kroz vrijeme smanjivati u korist učenika.

U V O D

- Cilj je ukazati na sličnosti i razlike u školskim programima tehnike/tehnologije Slovenije, Hrvatske, Srbije i BiH, te odnos zastupljenosti u NPiP. Analizom programa osnovnih škola pomenutih država obuhvaćeni su:
 - Opis predmeta
 - Nazivi obrazovnih oblasti i predmeta sa sadržajima tehnike
 - Status predmeta u Planu i programu
 - Oblasti i teme
 - Standardi postignuća

Slovenija

Učenci uče kako se prirodni zakoni koriste u tehnici i tehnologiji. Otkrivaju i upoznaju jednostavne tehničke i tehnološke probleme, i korištenjem jednostavnih alata traže načine da ih riješe. Tako se ostvaruje kreativno povezivanje nauke i tehničkih znanja sa praksom. Pri izradi predmeta i izgradnji građevinskih objekata učenici imaju mogućnost da razviju svoje vještine, da pronadu i stvore nova rješenja, kreativnost i donose odluke. Tehnika i tehnologija je predmet u osnovnoj školi koji najsveobuhvatnije podstiče mentalni razvoj, psihomotorne vještine i razvija socijalne vrednosti.

Hrvatska

Tehničko i informatička oblast učenicima omogućava sticanje znanja, razvoj vještina rada i umjeća upotrebe tehničkih proizvoda u svakodnevnom životu, radu i učenju i razvija saznanja o ekonomskim i etičkim vrijednostima ljudskog rada. U toj oblasti učenici stiču i osnovna znanja o tehnologijama informacionog društva. Kako bi postali uspješni pojedinci, prilagodljivi brzim promenama u društvu, nauci i tehnologiji, učenici treba da steknu znanja o tehnici, informacionoj i komunikacionoj tehnologiji. Potrebno je da razviju vještine i sposobnosti njene upotrebe u različitim okolnostima kao i da razviju svijest o njenim mogućnostima, ograničenjima, prednostima i nedostacima.

Srbija

Tehnologija kreativna i ka praksi orijentisana upotreba ljudskog znanja i vještina u svrhu rješavanja praktičnih problema. Ona prožima naš svakodnevni život, kod kuće i na poslu, te je potrebno da svi učenici razviju tehnološke vještine i razumjevanja koji su bitni za svijet u kome žive. Tehnološko obrazovanje pomaže razvoj prilagodljivosti učenika koja je neophodna za život u svijetu brzih promjena. Cilj ove oblasti je razvijanje sposobnosti za konkretno rješavanje praktičnih problema.

Bosna i Hercegovina

Tehnička kultura je primjenjena disciplina u kojoj se učenici upoznaju sa osnovnim granama tehnike i tehnologije. Tehnički uređaji u moderno doba sve više zamjenjuju rad čovjeka i na taj način je olakšan svakodnevni život čovjeka.

Program tehničke kulture je osmišljen tako da se učenici kroz znanje ovog predmeta upoznaju s bitnim elementima u raznim granama tehnike. Takođe se upoznaju sa osnovnim elementima historijata pojedinih tehničkih postignuća. U okviru praktičnih radova učenici razvijaju svoje radne navike, inventivnost, spretnost, timski rad i usvajaju navike koje su vezane za racionalno korištenje materijala i energije, očuvanje životne sredine, zaštite na radu i sl.

Naročitu ulogu tehnička kultura ima kada je u pitanju buduća profesionalna orijentacija učenika, kao i sticanje znanja primjenjivih u svakodnevnom životu.

NAZIVI OBRAZOVNIH OBLASTI I PREDMETA SA SADRŽAJIMA TEHNIKE

REGIJA	OBRAZOVNA OBLAST	OBAVEZAN PREDMET
SLOVENIJA	Prirodne nauke i tehnika	Tehnika i tehnologija
HRVATSKA	Tehnika i informatika	Tehnička kultura
SRBIJA	Prirodne nauke i tehnika PRIMATEH	Tehničko i informatičko obrazovanje
BOSNA I HERCEGOVINA	Tehnika i informatika	Osnove tehnike Tehnička kultura

STATUS PREDMETA U PLANU I PROGRAMU

Programi tehnike/tehnologije raspoređeni su po ciklusima.

U programu Slovenije dati su u drugom ciklusu (IV i V razred) i trećem ciklusu (VI, VII i VIII razred).

U programu Hrvatske dati su u prvom ciklusu (I, II, III i IV razred), drugom ciklusu (V i VI razred) i trećem ciklusu (VII i VIII razred).

U programu Srbije dati su samo u drugom ciklusu (V, VI, VII i VIII razred).

U programu BiH dati su samo u drugom ciklusu (V, VI, VII, VIII i IX)

Razlike u broju časova obaveznog predmeta su primjetne. Veća razlika uočava se u raspodjeli po razredima, što je prikazano u narednim tabelama.

Slovenija-ukupno 10 časova sedmično

PREDMET	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
PRIRODA I TEHNIKA				3 časa	3 časa				
TEHNIKA I TEHNOLOGIJA						2 časa	1 čas	1 čas	

Hrvatska-ukupno 8 časova sedmično

PREDMET	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
TEHNIČKA KULTURA	1 čas *	1 čas *	1 čas *	1 čas *	1 čas	1 čas	1 čas	1 čas

** Očekuje se izmjena NPiP prema Nacionalnom Kurikulumu u kojem je Tehnika i informatika zastupljena u svim razredima (od I do VIII).*

Srbija-ukupno 8 časova sedmično

PREDMET	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
TEHNIČKO I INFORMATIČKO OBRAZOVANJE					2 časa	2 časa	2 časa	2 časa

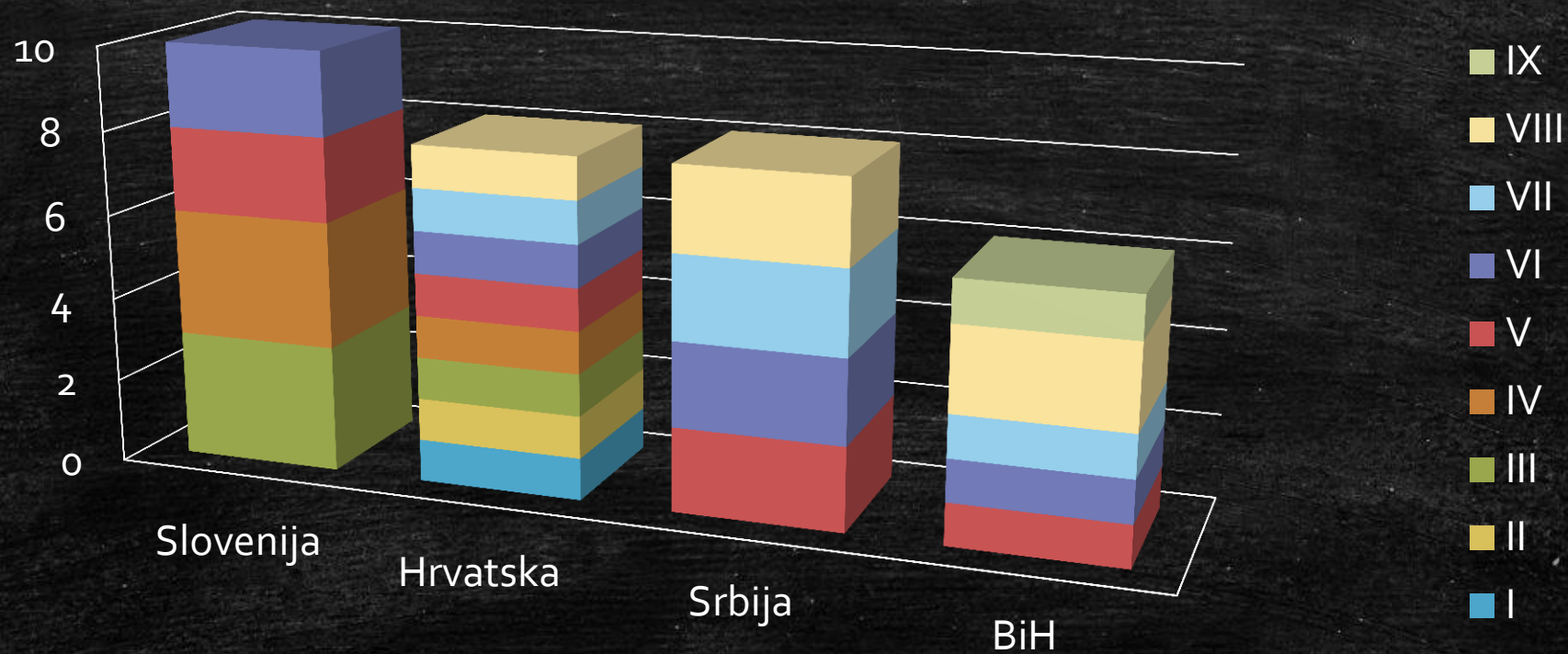
Bosna i Hercegovina-Kanton Sarajevo

-ukupno **6** časova sedmično

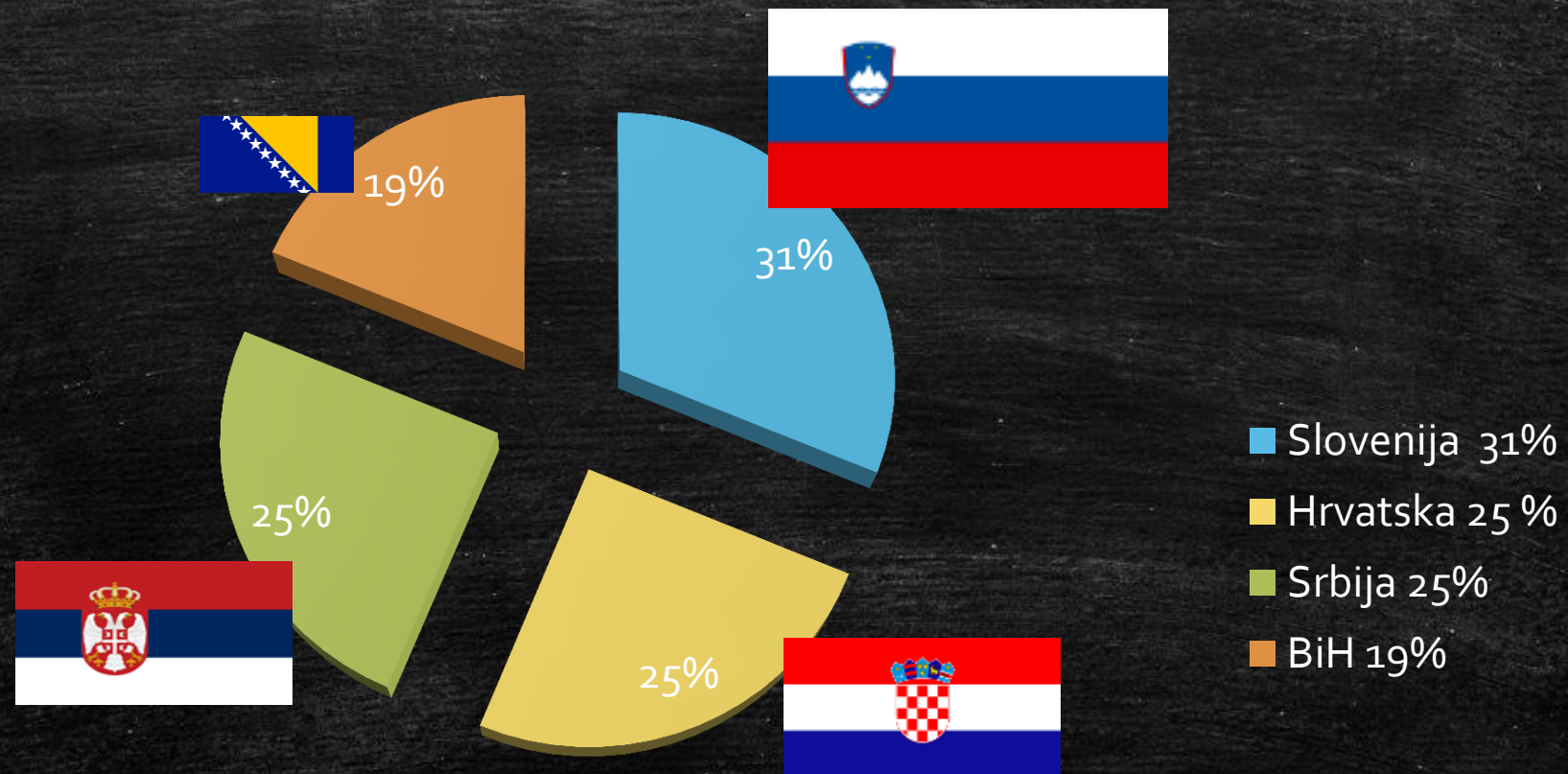
PREDMET	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
OSNOVE TEHNIKE					1 čas				
TEHNIČKA KULTURA						1 čas	1 čas	2 časa	1 čas

Zastupljenost tehnike po razredima

Tehnika od I do IX razreda

Odnos zastupljenosti tehnike u zemljama regije od I do IX razreda

Sadržaji tehnike dati su i kroz izborne predmete

U programima Slovenije iskazani su izborni predmeti iz tehnike sa jednogodišnjim, dvogodišnjim i trogodišnjim učenjem.

U programima Hrvatske izborni predmet je:

Informatika - četvorogodišnji (V, VI, VII i VIII razred).

U programima Srbije izborni predmet je

Od igračke do računara (I, II, III i IV razred).

U programima BiH-Kanton Sarajevo- nema izbornog predmeta u oblasti tehnike.

STANDARDI POSTIGNUĆA

Standardi postignuća u programu Slovenije (Učni načrt Tehnika in tehnologija) dati su zbirno za završetak učenja predmeta i po razredima. Veoma su funkcionalni i sveobuhvatni. Učenici koji ovladaju iskazanim standardima steći će funkcionalnu tehničku pismenost, tehničku kulturu i ovladati potrebnim radnim vještinama za život i rad u razvijenom tehničko-tehnološkom društvu.

ZAKLJUČAK

Tehnička kultura je dio opće kulture koja obezbeđuje čovječanstvu historijski napredak. Iz tog razloga sadržaji tehnike moraju imati svoje pravo mjesto u školskim programima.

Jezička pismenost je osnova za svaku drugu pismenost. Tehnička pismenost je važna komponenta informatičke pismenosti. U školskim programima velikog broja zemalja predmet sa sadržajima tehnike nazvan je Tehnologija ili Tehnika. Zbog toga smatramo da su nazivi predmeta u programima Slovenije najprikladniji.

Zastupljenost predmeta u programima sve tri države je ispod evropskog prosjeka.

U našem školskom programu za prvi ciklus (I-IV razred) nema obaveznog predmeta iz tehnike. Ovaj nedostatak treba otkloniti u narednom periodu. Nepostojanje izbornih programa u drugom ciklusu (V-IX razreda) predstavlja prepreku za rad sa talentovanim učenicima. U očekivanju usvajanja Strategije obrazovanja potrebno je izvršiti odgovarajuće pripreme za izradu novih dokumenata.

Aktiv tehničke kulture Kantona Sarajevo 2016.

Podatke sabrao i objedinio:

Edin Đedović, profesor tehničkog odgoja i informatike

- Literatura:
- Zbornik radova Tehničko obrazovanje u Srbiji, Tehnički fakultet, Čačak, 2006
- Zbornik radova Tehničko obrazovanje u Srbiji, Tehnički fakultet, Čačak, 2008
- Milan Sanader-Tehnika u nastavnim programima, Stručni rad
- Predmetnik deveteletne osnovne škole
- Nastavni plan i program za osnovnu školu
- Učni načrt Tehnika in tehnologija
- Nacionalni okvirni kurikulum
- Tehničko i informatičko obrazovanje, predlog standarda za kraj obaveznog obrazovanja
- Izbirni predmeti v osnovni šoli
- Pravilnik o nastavnom planu za drugi ciklus osnovnog obrazovanja i vaspitanja i nastanom programu za peti razred osnovnog obrazovanja i vaspitanja
- Literatura sa interneta